

Voedingspiramide voor konijnen



Corina Stokmans is een ervaringsdeskundige op het gebied van konijnen en heeft veel geleerd van contacten uit Amerika en Groot-Brittannië. Deze informatie deelt zij via haar websites en door middel van haar twee boeken. Op die manier hoopt zij baasjes en konijnen dichter bij elkaar te brengen.

Hoewel het konijn het derde populairste huisdier is, zijn er nog vaak misverstanden over de verzorging van dit pluizige diertje.

Baasjes weten onder andere niet hoe een goed konijnendieet er zou moeten uitzien. Het gebeurt nog steeds dat men het bakje tot de rand vult met gemengd voer met kleurrijke stukjes en dat het konijn slechts enkele keren per week een plukje hooi krijgt, als het al hooi krijgt. Verse groenten, fruit en kruiden staan evenmin bij deze konijnen op het menu.

En laten dat nu net de belangrijkste dingen zijn die een konijn zou moeten eten!

Konijnen zijn rasechte planteneters en daarom hebben ze een heel lang spijsverteringsstelsel. Dit is erop gebouwd om vezelrijk en caloriearm voer te kunnen verteren.

Voeding tamme konijnen versus wilde konijnen

De voeding van tamme konijnen verschilt helemaal niet veel van hun wilde soortgenoten. In tegenstelling tot wat veel mensen denken, is gras zeker niet het hoofdvoer van wilde konijnen. Ze lusten het minder graag dan we denken en geven de voorkeur aan kruiden, planten, twijgjes, blaadjes, enz. Vooral lang gras vinden ze maar niets. Het is oud en moeilijk verteerbaar. Als je nabij hun holen gaat kijken, zul je zien dat ze kort en jong gras meer op prijs stellen. Het grote verschil tussen tamme en wilde konijnen is, dat onze tamme konijnen niet meer het onderscheid kennen tussen giftige en veilige planten, kruiden, enz. Het is de taak van de baasjes om ervoor te zorgen dat hun konijntjes niet kunnen eten van eventueel giftig groenvoer.

Hoe moet een goed menu voor konijnen er dan uitzien? Wel, net zoals voor mensen, bestaat er ook een voedingspiramide voor konijnen. Hoe lager het

voedingsmiddel zich bevindt in de piramide, hoe belangrijker het voor uw konijnen is.

Water

Water staat er niet in vermeld maar het spreekt voor zich dat konijnen dagelijks vers water moeten krijgen. Konijnen drinken gemiddeld 1/10 van hun lichaamsgewicht maar als ze veel nat groenvoer krijgen, kan dit minder zijn. Uit een bakje drinken, is natuurlijker maar sommige konijnen gooien de bak om en maken zo de hele kooi nat. In de kooi is een flesje daarom handiger. Bij het loslopen, kunt u echter wel een bakje neerzetten in huis.

Hooi en gras

In de onderste categorie vinden we hooi en gras terug. Hooi moet absoluut 24 uur aanwezig zijn! Ook dit dient het liefst dagelijks verversd te worden omdat konijnen geen 'oud' hooi lusten maar het aroma van hooi vers uit het pak verkiesden. Hooi kan op allerlei manieren aangeboden worden: op de bodem van de kooi, in een voerbal of hooiruif. Deze laatste twee opties zijn hygiënischer omdat de konijnen het hooi op die manier niet kunnen bevullen met urine of keutels.

Hooi is belangrijk voor een goede spijsvertering. De darmen van konijnen maken geen bewegingen uit zichzelf, zoals dat bij mensen het geval is. Konijnendarmen worden in beweging gehouden door vezelrijk voer en water. Konijnen die niet genoeg vezels eten, krijgen vaak allerlei spijsverteringsproblemen zoals verstopping, een gasaanval, diarree, plakpoep, enz. Sommige zelfs met een dodelijke afloop!

Maar hooi is tevens goed voor de tanden van konijnen! De tanden van konijnen groeien hun leven lang door en alleen door veelvuldig te knagen, slijten ze af. Laat je echter niets wijsmaken over knaagstenen, die de tanden van een konijn zouden afslijten. Knaagstenen helpen helemaal niet en bovendien kunnen ze blaasgruis veroorzaken. Het is niet de hardheid van het voer dat de tanden en kiezen laat slijten, maar wel het aantal kauwbewegingen! Hooi kauwen, vergt veel tijd en veel kauwen, dus, minder kans op haakjes aan de kiezen en verkeerde stand van de snijtanden.

De kwaliteit van hooi kan echter nogal verschillen. Goed hooi moet groen zijn, lekker ruiken en niet te stoffig zijn. Geel hooi is oud en bevat niet meer zoveel voedingsstoffen. De meeste konijnen doen het beter op grof dan fijn hooi, wellicht omdat dit langere

Rabbit Time!/Voedingspiramide

vezels bevat en dus beter is voor de spijsvertering. Dierenspecialisten bieden tegenwoordig een grote variatie aan smaakhooi aan, dat als aanvulling gegeven kan worden.

Het is uitermate belangrijk om konijnen al van jongs af aan hooi te voeren, want op latere leeftijd een konijn nog laten wennen aan hooi, is meestal een verloren zaak. Dus: jong geleerd is oud gedaan.

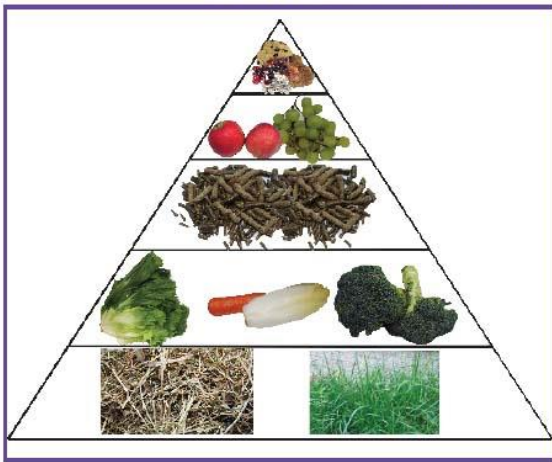
Gras vinden veel konijnen ook erg lekker maar hier zijn enkele waarschuwingen op zijn plaats. Let bijvoorbeeld op met vers lentegras. Dit bevat meer eiwitten dan in de zomer en kan voor wat diarree of plakpoep zorgen. Laat konijnen altijd langzaam wennen aan nieuw gras en bouw de tijd dat ze daar de beschikking over hebben ook geleidelijk aan op. Geef nooit gemaaid gras! Dit kan gas veroorzaken! Geplukt gras mag wel.

Voor mensen die geen tuin hebben, is kattengras en knaagdierengras een prima alternatief. Dozen met zaadjes zijn in de dierenspecialzaak te vinden. Alles wat je moet doen is water geven, op een zonnige plaats zetten en binnen vier à vijf dagen is er vers gras. Niet alle groenten of fruit moet dit langzaam opgebouwd worden, als de konijnen het niet gewend zijn.

Groenten en kruiden

Groenten en kruiden vinden we in de piramide terug op de tweede plaats. Naast vezels bevatten ze ook vocht wat de gevoelige spijsvertering van konijnen bevordert. Het spreekt voor zich dat groenten altijd goed gewassen en op kamertemperatuur

gegeven moeten worden. Geef de konijnen het best een dagelijkse variatie van vier à vijf groenten/kruiden. Groenvoer moet langzaam opgebouwd worden, zodat de darmen kunnen wennen aan deze nieuwe voeding. Begin met één soort groente ter grootte van een postzegel. Wacht de keutels van de volgende dag af. Als deze normaal zijn, kan er een tweede soort groente worden toegevoegd, ook weer een klein stukje. De volgende dag moeten opnieuw de keutels gecontroleerd worden. Zo kan



binnen een week het aantal groenten wat een konijn mag hebben, opgebouwd worden. Als de spijsvertering in orde blijft, kan de portie geleidelijk aan groter gemaakt worden. Konijnen zouden dagelijks circa 100 gram groenten en circa 10 gram kruiden per kilo lichaamsgewicht mogen hebben. Trek je echter niet te veel aan van die richtlijnen en kijk gewoon hoeveel de konijnen willen/kunnen eten.

<http://www.knaagers.net/plantenlijst.htm>

De uitzondering bij groenten is wortel. Die bevat veel suikers en mag maar met mate gegeven worden omdat te grote hoeveelheden plakpoep kunnen veroorzaken. Kruiden kunnen vers gegeven worden, zelf drogen of in gedroogde vorm kopen in diverse webwinkels.

Vaak wordt beweerd dat jonge konijntjes pas vanaf de leeftijd van drie maanden groenvoer mogen hebben omdat hun darmen het anders nog niet zouden kunnen verdragen. Dit klopt echter niet. Als bovenstaand schema aangehouden wordt om groenvoer op te bouwen, zouden er geen problemen mogen zijn om ook jongere konijntjes te laten wennen aan groenvoer. In het wild eten ze al vanaf de vierde week met moeder konijn mee. Er zullen altijd konijnen zijn die extra gevoelig zijn en/of niet alle soorten groenvoer lusten of verdragen. Het is de taak van het baasje om dit uit te zoeken.

Je vraagt je wellicht af welke groenten en kruiden goed of giftig zijn voor konijnen. Omdat het onmogelijk is om de gehele lijst in dit artikel te verwerken, verwijs ik graag door naar:

<http://www.knaagers.net/plantenlijst.htm>

Rabbit Time!/Voedingspiramide

Droogvoer

Op de derde plaats vinden we het droogvoer terug. Ook hierover verschillen de meningen. Sommigen geven het helemaal niet omdat wilde konijnen het ook niet nodig hebben. Maar mijn mening is, dat we onze huiskonijnen nooit zo een grote variatie kunnen aanbieden als wilde konijnen hebben. Daarom is droogvoer wel een goede aanvulling op het konijnmenu. Uiteraard moet het droogvoer dan wel van goede kwaliteit zijn. Gemengd voer bestaat uit allerlei gekleurde en gepofte brokjes, die er voor het menselijk oog wel aantrekkelijk uitzien en – laten we eerlijk zijn – de meeste konijnen zijn er ook dol op. Konijnen zijn immers ook lekkerbekjes maar juist daarom is dit voer niet het meest geschikte. Onze nijntjes pikken er meestal de lekkere stukjes uit en laten sommige delen liggen. Dit betekent echter, dat de konijnen niet alle benodigde voedingsstoffen opnemen.

Een betere keuze om te voorkomen dat konijnen selectief gaan eten is pelletvoer, ook wel biks genoemd. Dit zijn geperste staafjes of brokjes, die allemaal dezelfde samenstelling hebben. Konijnen kunnen dus niet meer selectief eten en krijgen zo alle benodigde voedingsstoffen binnen. Ruwweg gezegd, bestaan er twee varianten: gewone en geëxtrudeerde biks. Bij gewone biks moet er opgelet worden dat er geen stoffen aan toegevoegd zijn, die schadelijk kunnen zijn voor de konijnen. Sommige fabrikanten voegen bijvoorbeeld antibiotica toe aan het voer. Vooral grote fokkerijen voeren dit soort voer om eventuele besmetting te voorkomen. Voor onze huiskonijnen is dit helemaal niet nodig. Van deze biks mogen konijnen 20 à 30 gram per kilo lichaamsgewicht per dag hebben, het liefst verdeeld over twee porties per dag. Jonge Konijntjes tot de leeftijd van vijf maanden mogen onbeperkt droogvoer eten, op voorwaarde dat ze hun blinddarmkeutels openen.

Geëxtrudeerde biks is luchtiger en lichter van structuur en daardoor ook lichter verteerbaar. Veel konijnen zijn ook dol op deze biks. Eén kleine aantekening: van deze biks mogen konijnen dagelijks slechts 10 à 15 gram per kilo lichaamsgewicht hebben, ook verdeeld over twee porties per dag. Dit is omdat ze - juist door hun luchtige structuur - opzwellen als ze in contact komen met een vloeistof. Deze biks nemen dus in de maag een groter volume in.

Als je wilt overschakelen naar een ander droogvoer, doet je dit het best geleidelijk aan om de gevoelige spijsvertering niet overhoop te halen. Geef de eerste dag een klein beetje nieuw voer en een klein beetje minder van het 'oude' voer. De volgende dagen geef je telkens wat meer nieuw en minder oud voer. Binnen een week zou je overgeschakeld moeten zijn.

Fruit

Fruit staat op plaats vier in de piramide. Het bevat veel vocht en vezels, net als groenten, maar ook veel

suikers. Teveel suiker stimuleert slechte bacteriegroei in de darmen en kan de spijsvertering verstoren met bijvoorbeeld plakpoep of gas als gevolg. Daarom mag fruit beschouwd worden als extraatje voor konijnen. Ook fruit moet – net als groenvoer – langzaam opgebouwd worden. De lijst van geschikte fruitsoorten kan eveneens teruggevonden worden in bovenstaande link (zie groenten en kruiden).

Extraatjes

Als laatste in de piramide zijn de extraatjes te vinden. Deze zijn bedoeld om konijnen te verwennen maar zijn zeker niet noodzakelijk in een evenwichtig menu. En als ze gegeven worden, geef ze dan zeker met mate! Maar omdat verwennen niet alleen leuk maar ook gezond moet zijn, kan het beste gekozen worden voor relatief gezonde traktaties. Houd ze ook liefst zo klein mogelijk, ook hier ter grootte van een postzegel. Een stukje gedroogd brood, tarwe are, rozijntjes of gedroogd fruit zijn prima om de lieverdes te verwennen. Gedroogd fruit kan bij de natuurwinkel of webwinkels gekocht worden.

Blindedarmkeutels

Ook blindedarmkeutels maken deel uit van het konijnendieet. Normaal gesproken mogen er nooit blindedarmkeutels gevonden worden omdat konijnen ze rechtstreeks uit de anus opeten. Blijven ze toch liggen, dan wordt er waarschijnlijk te veel gevoerd, of het konijn is te dik waardoor het niet meer bij zijn anus kan. Blindedarmkeutels zijn zwarte, glimmende en stinkende keutels die eruit zien als een druiventrosje. In ernstige gevallen, zijn ze nog platter van structuur en blijven ze plakken aan het kontje van het konijn. Dan spreken we over plakpoep.



Ondanks hun lange spijsverteringsstelsel, kunnen konijnen toch niet alle noodzakelijke voedingsstoffen in één keer opnemen. Daarom passeert een gedeelte langs de blindedarm. Deze keutels bevatten de broodnodige vitaminen B en K en eiwitten. Als het konijn ze niet opeet, kan het lichaam dus heel wat tekorten krijgen.

Wat zeker nooit gegeven mag worden, zijn knaagstenen en chocolade. Chocolade is giftig en knaag-/likstenen bevatten teveel kalk/zout, die blaasstenen kunnen veroorzaken. Als al deze tips in acht worden genomen, zul je gezonde en gelukkige konijnen krijgen.

Corina Stokmans.

www.knaagers.net

www.konijnengedrag.be